DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)
5. juli 1995 *

I sag C-46/94,

angående en anmodning, som Tribunal de police de Bordeaux (Frankrig) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende straffesag mod

Michèle Voisine

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets forordning (EØF) nr. 2392/89 af 24. juli 1989 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelse og præsentation af vin og druemost (EFT L 232, s. 13),

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P.J.G. Kapteyn, og dommerne C.N. Kakouris og J.L. Murray (refererende dommer),

generaladvokat: M.B. Elmer
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

* Processprog: fransk.

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Michèle Voisine ved advokat Daniel Rumeau, Paris

— Institut national des appellations d'origine ved advokat Jacques Cavalie, Paris

— den franske regering ved sous-directeur i direction des affaires juridiques Catherine de Salins, Udenrigsministeriet, og secrétaire des affaires étrangères i direction des affaires juridiques Jean-Louis Falconi, samme ministerium, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Gérard Rozet, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at den franske regering og Kommissionen har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 19. januar 1995,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 9. marts 1995,

afsagt følgende

Dom

1 Ved dom afsagt den 12. marts 1993, indgået til Domstolen den 4. februar 1994, har Tribunal de police de Bordeaux i medfør af EF-traktatens artikel 177 fore-

lagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets forordning (EØF) nr. 2392/89 af 24. juli 1989 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelse og præsentation af vin og druemost (EFT L 232, s. 13, herefter benævnt »forordning nr. 2392/89«).

2 Spørgsmålet er rejst i forbindelse med en straffesag mod Michèle Voisine, der er tiltalt for at have overtrådt artikel 11 i lov af 1. august 1905 om svigagtigt forhold ved udbud af varer og tjenesteydelser.

3 Ifølge artikel 72 i Rådets forordning (EØF) nr. 822/87 af 16. marts 1987 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 84, s. 1, herefter benævnt »forordning nr. 822/87«) skal der fastsættes almindelige regler for betegnelse og præsentation af produkter fra vinsektoren. Med hjemmel heri har Rådet vedtaget forordning nr. 2392/89.

4 I femte betragtning til forordning nr. 2392/89 er det anført, at for at undgå alt for afvigende fortolkninger »er det fundet hensigtsmæssigt at fastlægge ret fuldstændige betegnelsesregler; for at sikre reglernes effektivitet bør det endvidere som princip fastlægges, at de angivelser, der er fastsat i reglerne eller i gennemførelsesbestemmelserne til dem, er de eneste tilladte til betegnelse af vin og druemost«.

5 Der er i så henseende i forordning nr. 2392/89 opstillet en sondring mellem de obligatoriske angivelser, der er nødvendige for at identificere produktet, og de valgfri angivelser, der snarere har til formål at præcisere dettes væsentlige egenskaber eller at kvalitetsbestemme produktet.

6 I artikel 11, stk. 1, i forordning nr. 2392/89 er der fastsat nærmere regler for, hvordan de obligatoriske angivelser skal fremtræde på etiketbetegnelsen. Disse angivelser omfatter navnet på det bestemte dyrkningsområde, hvorfra en vin hidrører [litra a)].

7 I henhold til artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 2392/89 kan der i etiketbetegnelsen tilføjes angivelse af visse oplysninger, bl.a. et mærke i henhold til betingelserne i artikel 40 [litra c)].

8 I henhold til artikel 12, stk. 1, i forordning nr. 2392/89 kan alene de i artikel 11 nævnte angivelser, med visse undtagelser, der ikke er relevante for den foreliggende sag, anvendes som etiketbetegnelse for en kvalitetsvin fra et bestemt dyrkningsområde (herefter benævnt »kvbd«).

9 I artikel 38, stk. 1, i forordning nr. 2392/89 defineres »etikettering« som »samtlige betegnelser og andre benævnelser, symboler, illustrationer eller mærker, der kendetegner produktet, og som optræder på samme beholder, på dens lukkeanordning, eller på beholderens vedhæng«. Men »etiketteringen omfatter ikke angivelser, symboler og andre mærker, som

— er fastsat i medlemsstaternes afgiftsbestemmelser

— henviser til fabrikanten eller til beholderens rumfang, og som er direkte anført på beholderen på en sådan måde, at de ikke kan slettes

— anvendes med henblik på kontrol af aftapningen, og som anføres i bestemmelser, der skal fastsættes

— anvendes med henblik på identifikation af produktet ved hjælp af en talkode og/eller et symbol, der kan aflæses af en maskine

— angiver prisen på det pågældende produkt

— er fastsat ved medlemsstaternes bestemmelser vedrørende mængde- eller kvalitetskontrol med de produkter, der forelægges til regelmæssig og officiel undersøgelse«.

10 I artikel 40, stk. 1, i forordning nr. 2392/89 bestemmes det, at betegnelsen for og præsentationen af de i forordningen nævnte produkter samt reklame for disse produkter under enhver form ikke må være fejlagtig eller kunne give anledning til forveksling eller vildlede de personer, til hvem de er rettet, navnlig for så vidt angår angivelserne i henhold til forordningens artikel 11 og produkternes egenskaber, navnlig art, oprindelse eller herkomst.

11 Det bestemmes derefter i artikel 40, stk. 2, i forordning nr. 2392/89, at når betegnelse, præsentation og reklame vedrørende de i denne forordning nævnte produkter suppleres med mærker, må disse mærker ikke indeholde ord, dele af ord, symboler eller illustrationer, der er af en sådan art, at de kan give anledning til forveksling eller vildlede de personer, til hvem de er rettet, eller som af de personer, som de tager sigte på, kan forveksles med hele eller dele af betegnelsen for en kvbd, eller som er identiske med betegnelsen for et sådant produkt, uden at en sådan betegnelse eller præsentation er tilladt for de produkter, der er anvendt til fremstilling af de endelige produkter, der er nævnt ovenfor. Desuden må der ikke på etiketten for en kvbd anvendes mærker, hvori der forekommer ord, dele af ord, symboler eller illustrationer, som indeholder forkerte angivelser, særligt med hensyn til geografisk oprindelse, vinstoksort, høstår eller benævnelse vedrørende en højere kvalitet.

12 Med hensyn til mousserende vine har Rådet med hjemmel i artikel 54, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 337/79 af 5. februar 1979 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 54, s. 1) vedtaget forordning (EØF) nr. 3309/85 af 18. november 1985 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelse og præsentation af mousserende vine og mousserende vine tilsat kulsyre (EFT L 320, s. 9, herefter benævnt »forordning nr. 3309/85«).

13 I henhold til artikel 2 i forordning nr. 3309/85 forstås ved etikettering »samtlige benævnelser, symboler, illustrationer eller mærker eller enhver anden betegnelse, der kendetegner produktet, og som optræder på samme beholder, herunder dens lukkeanordning, samt på beholderens vedhæng og flaskehalsens beklædning ...«.

14 I artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 3309/85 bestemmes det:

»For de i artikel 1, stk. 1, omhandlede produkter kan der i etiketbetegnelsen tilføjes andre angivelser, såfremt:

— disse ikke vil kunne vildlede de personer, til hvem disse oplysninger er rettet, navnlig med hensyn til de i artikel 3 omhandlede obligatoriske angivelser og de i artikel 6 omhandlede valgfri angivelser

— bestemmelserne i artikel 6 i givet fald overholdes.«

15 Endelig bestemmes det i forordningens artikel 13:

»1. Betegnelsen og præsentationen af de i artikel 1, stk. 1, nævnte produkter samt reklame for disse produkter under enhver form må ikke være fejlagtig eller kunne give anledning til forvekslinger eller vildlede de personer, til hvem de er rettet, navnlig for så vidt angår:

— angivelserne i henhold til artikel 3 og 6; dette gælder også, hvis disse angivelser anvendes ... med en henvisning til den faktiske herkomst ...

— produkternes egenskaber, navnlig ... oprindelse eller herkomst ...

2. Når betegnelse, præsentation og reklame vedrørende de i artikel 1, stk. 1, nævnte produkter suppleres med mærker, må disse mærker ikke indeholde ord, dele af ord, symboler eller illustrationer,

a) der er af en sådan art, at de kan give anledning til forvekslinger eller vildlede de personer, til hvem de er rettet, jf. stk. 1,

eller

b) som kan forveksles med hele eller dele af betegnelsen for en bordvin, en kvalitetsvin fra et bestemt dyrkningsområde, herunder en mkvbd ...«

16 Anpartsselskabet »Bouteilles en fête«, som Michèle Voisine var direktør for, solgte i 1991 i supermarkeder i Vendôme, Romorantin, Blois og Azay-le-Rideau bordeauxvin i flasker, der havde påskriften kvbd, og champagne, dvs. en mousserende kvalitetsvin fra et bestemt dyrkningsområde (herefter benævnt »mkvbd«), i flasker, der dels havde en etikette med de obligatoriske angivelser i henhold til de ovennævnte bestemmelser, dels havde et relief støbt i glasset og havde serigrafier, som på forsiden angav navnet på den by, hvor flaskerne blev solgt, samt viste en tegning af et sted i byen og på bagsiden havde en kort tekst vedrørende den pågældende bys eller egns historie.

17 Michèle Voisine er ved Tribunal de police de Bordeaux tiltalt for overtrædelse af artikel 11 i lov af 1. august 1905 om svigagtigt forhold ved udbud af varer og tjenesteydelser i forbindelse med salg af 1 425 flasker bordeauxvin, idet disse bar en etikette med angivelser, der ikke er tilladt i henhold til artikel 11 og 12 i forordning nr. 2392/89, og idet præsentationen af disse 1 425 flasker og 60 flasker champagne var i strid med henholdsvis artikel 40 i forordning nr. 2392/89 og artikel 13 i forordning nr. 3309/85. Anklagemyndigheden har gjort gældende, at præsentationen af disse flasker kunne vildlede køberne med hensyn til vinens oprindelse eller vinstoksorten, fordi der stod bynavne på dem, der kunne forveksles med oprindelsesbetegnelser for disse geografiske områder eller for vinstoksorten »Romorantin«.

18 Tiltalte har over for den forelæggende ret bl.a. gjort gældende, at de ovennævnte fællesskabsbestemmelser kun vedrører vinens etikettering. Omtalen af de byer, der optrådte i serigrafi på flasken, udgjorde imidlertid flaskens

dekoration, der ikke må forveksles med etiketten, og som er uden relation til produktet og således ikke er omfattet af reglerne i den pågældende forordning.

19 Tribunal de police de Bordeaux fandt, at sagens afgørelse afhang af fortolkningen af artikel 38 i forordning nr. 2392/89, og besluttede at udsætte sagen på Domstolens besvarelse af følgende præjudicielle spørgsmål:

»Indeholder definitionen af etikettering i artikel 38 i forordning (EØF) nr. 2392/89 et forbud mod enhver dekoration eller reklame, som er uden relation til selve vinen?«

20 Eftersom artikel 38, stk. 1, i forordning nr. 2392/89 ikke indeholder noget forbud, skal spørgsmålet forstås således, at det dermed ønskes oplyst, om definitionen af etikettering i denne bestemmelse omfatter en dekoration eller reklame, som er uden relation til den pågældende vin.

21 Artikel 38, stk. 1, i forordning nr. 2392/89 er — som i øvrigt også artikel 2 i forordning nr. 3309/85 — formuleret i brede vendinger. Ved i definitionen af etikettering at medtage samtlige betegnelser og andre benævnelser, symboler, illustrationer eller mærker, der kendetegner produktet, og som optræder på samme beholder, på dens lukkeanordning eller på beholderens vedhæng, har fællesskabslovgiveren ønsket at sikre, at alt, hvad der kan sættes på en vinbeholder, bortset fra angivelser, symboler og andre mærker, som er nævnt i stk. 1, andet afsnit, er omfattet af den pågældende lovgivning.

22 Denne fortolkning bekræftes af de øvrige bestemmelser i forordning nr. 2392/89, særligt artikel 11 og 12. Disse artikler viser fællesskabslovgiverens ønske om med denne forordning at indføre en detaljeret og udtømmende regulering af betegnelse og præsentation af vin.

23 Det bemærkes i denne forbindelse, at fællesskabsbestemmelserne om etikettering af vin udgør en særlig udførlig regulering, der har til formål at fjerne enhver form for praksis, der kan virke vildledende i handelen med vin, hvad enten en sådan praksis giver anledning til, at de handlende eller forbrugerne forveksler varen med eksisterende produkter, eller giver dem det fejlagtige indtryk, at den har en oprindelse eller nogle egenskaber, som den ikke har i virkeligheden (jf. dom af 25.2.1981, sag 56/80, Weigand, Sml. s. 583, præmis 18).

24 Hvis dekorationen af en flaske ikke omfattes af definitionen på etikettering, kan dette imidlertid bevirke, at der opstår en sådan vildledning, selv om dekorationen er uden relation til selve vinen.

25 Det er endvidere ikke muligt, som tiltalte hævder, at fortolke ordene »der kendetegner produktet« i artikel 38, stk. 1, således, at en flaskes dekoration, der er uden relation til selve vinen, ikke omfattes af begrebet etikettering, for en sådan angivelse, særligt på beholderen, kendetegner produktet og adskiller det fra andre.

26 Det må derfor fastslås, at en dekoration på vinens beholder er omfattet af begrebet etikettering som defineret i artikel 38, stk. 1, i forordning nr. 2392/89.

27 Heraf følger, at en sådan dekoration skal være i overensstemmelse med bestemmelserne i samme forordnings artikel 11 og 12, som fastlægger de eneste angivelser, der er tilladt ved betegnelsen af en kvbd på etiketten.

28 Det bemærkes, at det for så vidt angår sådanne angivelser i henhold til artikel 11, stk. 2, litra c), bl.a. er muligt i etiketbetegnelsen at tilføje angivelsen af et mærke i henhold til betingelserne i forordningens artikel 40, stk. 2, der i det væsentlige er de samme som betingelserne i artikel 4, stk. 1, og artikel 13 i forordning nr. 3309/85 vedrørende mkvbd.

29 Eftersom de mærker, som det i henhold til forordning nr. 2392/89 og nr. 3309/85 er tilladt at bruge, kan indeholde ord, dele af ord, symboler eller illustrationer, er en dekoration som den i hovedsagen omhandlede omfattet af disse bestemmelser.

30 Det forelagte spørgsmål skal derfor besvares med, at definitionen af etikettering i artikel 38, stk. 1, i forordning nr. 2392/89 omfatter en dekoration eller reklame, som er uden relation til den pågældende vin.

Sagens omkostninger

31 De udgifter, der er afholdt af den franske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Tribunal de police de Bordeaux ved dom af 12. marts 1993, for ret:

Definitionen af etikettering i artikel 38, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 2392/89 af 24. juli 1989 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelse og præsentation af vin og druemost omfatter en dekoration eller reklame, som er uden relation til den pågældende vin.

Kapteyn Kakouris Murray

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 5. juli 1995.

R. Grass P.J.G. Kapteyn

Justitssekretær Formand for Fjerde Afdeling